

Laki

raskauden keskeyttämisestä annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan raskauden keskeyttämisestä annetun lain (239/1970) 8 §, sellaisena kuin se on laissa 586/2022,
muutetaan 1 §, 4 §:n 1 momentti ja 5, 5 a, 6, 7 ja 9 §,
sellaisina kuin niistä ovat 1 § osaksi laissa 730/2022, 5 § osaksi laeissa 564/1978 ja 1085/1992, 5 a § laissa 1085/1992, 6 § osaksi laissa 1085/1992 ja 7 § osaksi laissa 328/2001, sekä
lisätään lakiin uusi 10 a § seuraavasti:

1 §

Raskaus voidaan raskaana olevan pyynnöstä keskeyttää kahdennentoista raskausviikon loppuun saakka.

Raskaus voidaan raskaana olevan pyynnöstä keskeyttää kahdennentoista raskausviikon jälkeen, kun raskauden jatkuminen tai lapsen synnyttäminen hänen sairautensa, ruumiinvikansa tai heikkoutensa vuoksi vaarantaisi hänen henkensä tai terveytensä.

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto voi lisäksi myöntää luvan raskauden keskeyttämiseen raskaana olevan pyynnöstä kahdennentoista raskausviikon jälkeen, kun:

- 1) hänen tai hänen perheensä elämänotot ja muut olosuhteet huomioon ottaen lapsen synnyttäminen ja hoito olisi hänelle huomattava rasitus;
- 2) jommankumman tai kummankin vanhemman sairaus tai muu niihin verrattava syy vakavasti rajoittaa heidän kykyään hoitaa lasta;
- 3) raskaana oleva on saatettu raskaaksi olosuhteissa, joita tarkoitetaan rikoslain (39/1889) 17 luvun 22 §:ssä, 20 luvun 1, 2, 5, 12, 13 tai 16 §:ssä;
- 4) on syytä otaksua, että lapsella olisi tai lapselle kehittyisi vaikea sairaus tai ruumiinvika;
- 5) raskaana oleva raskaaksi saatettaessa oli täyttänyt neljäkymmentä vuotta tai kun hän on jo synnyttänyt neljä lasta; tai
- 6) raskaana oleva raskaaksi saatettaessa ei ollut täyttänyt seitsemäätoista vuotta.

Jos raskauden keskeytystä haetaan 3 momentin 1—5 kohdassa tarkoitetun perusteen nojalla, hakemuksessa on lisäksi tuotava esiin ja perusteltava, miksi raskaus on havaittu myöhään tai miksi raskauden keskeytys on viivästynyt.

4 §

Ennen kuin raskaus tämän lain mukaan keskeytetään, on keskeyttämistä pyytävälle annettava selvitys raskauden keskeyttämisen merkityksestä ja vaikutuksista. Raskauden keskeytystä pyytävällä tai sitä harkitsevalla sekä toisella vanhemmalla on oikeus saada hänen tarvitsemansa psykososiaalinen tuki.

5 §

Raskaus on keskeytettävä niin aikaisessa vaiheessa kuin mahdollista.

Lain 1 §:n 2 momentissa tarkoitettussa tapauksessa raskauden keskeyttämisen edellytyksenä on kahden lääkärin myönteinen päätös.

Sosiaali- ja terveystieteiden lupa- ja valvontavirasto voi myöntää luvan 1 §:n 3 momentissa tarkoitettussa tapauksessa raskauden keskeyttämiseen kahdennenkymmenennen raskausviikon loppuun saakka.

Hakemuksesta saada raskauden keskeytys, hakemukseen liitettävistä asiakirjoista ja hakemusmenettelystä voidaan antaa tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella.

5 a §

Sen estämättä, mitä 1 ja 5 §:ssä säädetään, Sosiaali- ja terveystieteiden lupa- ja valvontavirasto voi antaa luvan raskauden keskeyttämiseen, jos lapsivesi- tai ultraäänitutkimuksella, serologisilla tutkimuksilla taikka muulla vastaavalla luotettavalla tutkimuksella on todettu vaikea sikiön sairaus tai ruumiinvika, ei kuitenkaan kahdennenkymmenennenneljän raskausviikon jälkeen.

6 §

Lain 5 §:n 2 momentissa tarkoitettu kahden lääkärin lupapäätös sisältää kummankin erikseen antaman, yksityiskohtaisesti perustellun kirjallisen lausunnon. Lääkäreistä on toisen oltava raskauden keskeyttämisestä lausunnon antava (*lausunnonantajalääkäri*) ja toisen keskeyttämisen suorittava (*suorittajalääkäri*). Lausunnonantaja- tai suorittajalääkärillä ei ole oikeutta perusteettomasti kieltäytyä ottamasta keskeyttämispyyntöä tutkittavakseen.

Jos kahden lääkärin päätös on kielteinen, voidaan lupa raskauden keskeyttämiseen pyytää Sosiaali- ja terveystieteiden lupa- ja valvontavirastolta.

7 §

Ennen raskauden keskeyttämistä koskevan päätöksen tekoa on, 1 §:n 2 ja 3 momentissa sekä 5 a §:ssä tarkoitettussa raskauden keskeytyksessä, jos siihen katsotaan olevan syytä, varattava odotettavan lapsen isälle tilaisuus esittää käsityksensä asiassa.

Ennen sellaisen päätöksen tekoa, joka perustuu 1 §:n 3 momentin 1 kohtaan, on, milloin siihen katsotaan syytä olevan, pyydyttävä sosiaaliviranomaisen taikka kättilön, sairaanhoitajan tai näitä vastaavan henkilön selvitys raskaana olevan ja hänen perheensä elämänoloista ja muista olosuhteista.

Milloin raskaana oleva on vaikean sairauden tähden saanut erityishoitoa, on lausunnonantajalääkärin ennen päätöksen tekoa hankittava, mikäli mahdollista, raskaana olevaa sairauden vuoksi hoitaneelta lääkäriltä tämän terveydentilaa koskevat tiedot.

9 §

Kun raskauden keskeyttämiseen on ryhdyttävä 1 §:n 2 momentissa tarkoitettujen syiden perusteella eikä keskeyttämisen edellytyksien tutkiminen 5 ja 6 §:ssä säädettyssä järjestyksessä siitä aiheutuvan viivytyksen takia tai muusta syystä voi tapahtua raskaana olevan henkeä tai terveyttä vakavasti vaarantamatta, saa laillistettu lääkäri suorittaa raskauden keskeyttämisen sanottuja säännöksiä noudattamatta.

10 a §

Raskauden keskeyttämis- ja steriloisasioiden lautakunnalle kuuluvista asioista voidaan päättää varsinaisessa kokouksessa tai sähköisessä toimintaympäristössä kokonaan tai osittain tapahtuvassa kokouksessa (*sähköinen kokous*).

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä syyskuuta 2023.

Tämän lain voimaan tullessa Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastossa vireillä olevat hakemukset käsitellään tämän lain voimaan tullessa voimassa olleiden säännösten mukaisesti.

Jos kuitenkin raskauden keskeytystä on haettu Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastolta tämän lain voimaan tullessa voimassa olleen 1 §:n 5 kohdan nojalla, ja raskaus ei ole edennyt yli kahdennentoista raskausviikon, hakemus raukeaa, ja sovelletaan tämän lain säännöksiä. Jos tällaisessa tilanteessa kahdennentoista raskausviikon viikkorajan lähestymisen takia tiedetään tai voidaan olettaa, ettei raskautta käytännössä ehditä keskeyttää tämän lain 1 §:n 1 momentissa säädetyn mukaisesti, virasto voi kuitenkin jatkaa hakemuksen käsittelyä ja myöntää luvan keskeytykseen tämän lain voimaan tullessa voimassa olleiden säännösten mukaisesti.

Jos raskauden keskeytystä on tämän lain voimaan tullessa haettu tämän lain voimaan tullessa voimassa olleen 6 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettussa menettelyssä, ei tämän lain voimaan tullessa voimassa olleen 6 §:n 2 momentin mukaista menettelyä jatketa, ja raskaus voidaan keskeyttää tämän lain 1 §:n 1 momentin mukaisesti. Jos kuitenkin raskauden keskeytystä on haettu tämän lain voimaan tullessa voimassa olleen 1 §:n 1 kohdan nojalla, ja raskaus on edennyt yli kahdennentoista raskausviikon, on tämän lain voimaan tullessa voimassa olleen 6 §:n 2 momentin mukainen menettely suoritettava ja tehtävä asiassa päätös tämän lain voimaan tullessa voimassa olleiden säännösten mukaisesti.

Jos raskauden keskeytystä on tämän lain voimaan tullessa haettu tämän lain voimaan tullessa voimassa olleen 6 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettussa menettelyssä, lääkäri ei tee kohdassa tarkoitettua päätöstä, vaan raskaus voidaan keskeyttää tämän lain 1 §:n 1 momentin mukaisesti.

Helsingissä 20.12.2022

Tasavallan Presidentti

Sauli Niinistö

Perhe- ja peruspalveluministeri Krista Kiuru